

Amintiri despre Constantin Dimitrescu și familia lui

Publicăm amintirile de față aparținând lui George Stratulat, poet și magistrat, colecționar, prieten al lui Alfonso Castaldi și al lui Constantin Dimitrescu. Ele prezintă detalii de viață, impresii, observații în măsură să întregescă imaginea noastră despre compozitorul Constantin Dimitrescu și despre alți muzicieni membri ai familiei.

Pe Constantin Dimitrescu, sau nenea Costică — cum i se zicea profesorului de la conservator și compozitorului — l-am cunoscut de cum am deschis ochii, chiriași fiind în curtea caselor noastre părințești din strada Primăverii nr. 33, astăzi Mendeleev.

Viața lui se strecura liniștită, cronometrată între ceasurile de conservator, ceasurile de exerciții la violoncel, ceasurile de compunere, jumătatea de oră de ras și frizat părul buclat dat peste cap, la același bărbier, Filip, din strada Regală, astăzi 13 decembrie, lângă băcănia Dragomir; și această jumătate de oră era și ea premergătoare ceasurilor de spectacole la teatrul Național unde el era șeful orchestrei, care pe atunci delecta publicul, înainte de începerea spectacolului cît și în antracte, cu muzică clasică.

Ani de zile l-am văzut în curtea caselor noastre ducîndu-și această viață, l-am văzut compunînd zi de zi, controlîndu-și la pian compozițiile proaspăt așternute pe hîrtia liniată anume pentru muzică, fluerîndu-le încetîșor, iar la capătul lucrului chemînd-o pe „Madam Dimitrescu” să bea cîte o cafea.

Casa lui binecuvîntată cu trei copii, era o casă grea. Totuși, grijile și preocupările acestei case păreau că nu-l preocupă. Lăsa totul, sau numai menajul în sarcina harnicei lui tovarăse de viață? Nu știu. A fost un mister, nici unul neplîngîndu-se de greutățile vieții sau de greutatea sarcinei în atribuțiile familiare.

Cu suflet tînăr și-au crescut copiii scoțînd din ei doi muzicanți, pianști: pe Maria Dimitrescu, botezată de noi Țicu, absolventă a conservatorului din București și concertistă și pe Mișu Dimitrescu, absolvent și el al conservatorului din București și cu studiile desăvîrșite la înalta academie de muzică din Berlin de unde s-a înapoiat cu diplomă de „desăvîrșit interpret al lui Beethoven”. Sora lui i-a cedat pianul său de concert și și-a încetat complet orice activitate muzicală, de la întoarcerea lui.

Dar, a mai avut și un al treilea fiu, pe Titi Dimitrescu care, luîndu-și licența în drept, a rămas mai departe funcționar, fiind unul din cei mai desăvîrșiți în corectitudine, punctualitate.

Pe nenea Costică și pe Madam Dimitrescu i-am urmărit pînă în ultimele lor zile. Nici o schimbare nu-i zdruncina din caracterul lor, nu le alterase nimic, cu toate că lovituri materiale și morale primiseră, cu toate că traiul lor alăturat de anii care creșteau, devenea din ce în ce mai greu rezumîndu-se la o mică pensie.

Ședeau bătrînii, dumnezei cu gospodăria, iar nenea Costică cu violoncelul, și compunea sau desăvîrșea compozițiile sale, iar cînd inserarea se lăsa — ca și

în urmă cu zecile de ani — o chema pe Madam Dimitrescu la o cafeluță.

Au trecut anii, s-a stins la 9 mai 1928, nenea Costică și și-a aflat odihna în cimitirul Sfînta Vineri, într-un loc de veci. S-a prăpădit în august 1935 Mișu Dimitrescu ajuns profesor la conservator, urmînd pe credincioasa sa soție Tilly și pe fiul lor Mircea mort în iulie 1934, luînd locurile modeste ca și viața lor, ca și viața părinților și bunicilor, alături de nenea Costică, omul senin și fără de revoltă în fața răutății semenilor săi care au știut să-l lovească în meschina lor înțelegere a vieții.

A murit și Madam Dimitrescu la 1 octombrie în 1943, cu fața netedă, fără o sbricitură în mijlocul resturilor ei de familie, Titi Țicu și Mișulică, purtînd însă paloarea anemierii; a murit ca să fie așezată alături de nenea Costică, idolul și stăpînul vieții ei, pe care îl îngrijise, fi crescuse copiii, se bucurase de succesele lui muzicale, tremurase în așteptările întoarcerilor acasă de la teatru a lui nenea Costică, sau de la concerte, fi cususe cu mătase veritabilă și îi rînduise cu sfințenie opera lui muzicală și n-o interesa nimic și nimeni căci grijile și treburile ei casnice îi erau de ajuns pentru ocuparea timpului ei zilnic. A murit cu sufletul împăcat că și-a îndeplinit în viață toată misiunea ei de mulțumiri mărunt și de suferinți fără de cîrtire.

Opera lui nenea Costică, izvorită din zbuciumul frămîntărilor lui sufletești și așternută pe paginile hîrtiei muzicale timp de mai bine de 50 de ani, mi-a fost dăruită de Titi și Țicu Dimitrescu s-o alipesc colecțiilor mele și, urmînd soarta acestor colecții, să fie cîndva cunoscută — așa cum nu fusese cunoscută în timpul vieții maestrului Constantin Dimitrescu.

Această operă a fost salvată de mine, adunată de sub dărmături, unde fusese împrăștiată de explozia unei bombe anglo-americane la 4 aprilie 1944, în timp ce Țicu Dimitrescu stîlcită de năpăstuirea unei uși smulse cu pervaz cu tot în sala de intrare a locuinței sale din strada Dr. Rațiu nr. 13, a fost dusă în nesimțire la spitalul C.F.R. Witting, unde a trebuit să stea cîteva săptămîni îngrijind-o eu în lipsa fratelui său Titi și a nepotului Mișulică care fuseseră nevoiți să urmeze în dispersare serviciile lor.

Prietenia familiei mele cu a lui Constantin Dimitrescu a fost foarte strînsă. Eu și frații mei am fost cu copiii lor ca frații și stadiul unei asemenea prietenii l-au meritat.

Aș fi fericit să pot trece viitorului acest patrimoniu încredințat și măcar, postum, să-și poată cuceri laurii gloriei pentru care nenea Costică a fost sclavul resemnat al artei lui timp de o viață.

Sărmanul Mișu Dimitrescu. Primul meu prieten mai mare al copilăriei. Cu cîte neșterse amintiri mi-a înflorat această copilărie — ! Iar mai tîrziu, pînă la plecarea la Berlin și după întoarcerea sa de acolo, cîtă caldă prietenie și dragoste a știut să reverse prieteniei noastre! cîte ceasuri mi-a întreținut sufletul, cîntîndu-mi la pian pe toți clasicii și toate operele pe care azi le am în colecție, cumpărate de mine atunci numai ca să mi le cînte și să mi le explice el! Cîte concerte n-am auzit gratuit, ocu-

pînd împreună locurile în lojile date lui nenea Costică, de la vîrsta de 6 la 21 de ani. Cîte ceasuri de muzică de cameră n-am ascultat în salonul modest al familiei lui nenea Costică din strada Cometa nr. 11, unde s-a mutat, plecînd din casa noastră, cu Mișu Dimitrescu la pian, cu Costică Nottara la vioară, cu Iancu Masalsky, strănepot al Dorei D'Is-tria, sau Gogu Georgescu la violoncel! Închid ochii și îmi pare că timpurile acelea au fost o poveste, că oamenii de care vorbesc sînt o închipuire a mea și că nici cînd n-au fost adevați, privind avalanșele de evenimente de la 1916 încoace, care au schimbat și oamenii și caracterele.

Îl aștepta să se reîntoarcă de la Berlin. S-a întors însurat. Avură doi copii, cărora le sînt naș. Dar așa fi vrut să fac ceva mai mult. Intrasem în publicistică; aveam prieteni buni între ziaristi, puteam scrie și eu, puteau scrie și ei; îmi trebuia să dea

un concert. Era un virtuoz al pianului, cu un tușeu și o interpretare așa cum îl auzisem pe Sauer sau pe Raul Pugno. L-a tot amînat, și n-a mai dat nici unul. Voia să fie desăvîrșit. Studia zece, douăsprezece ore pe zi, ocupînd pianul.

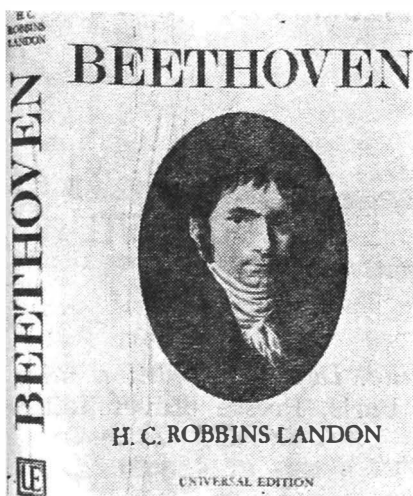
Urmărea desăvîrșirea? O avea: diploma lui vorbea îndeajuns. Pe baza ei a ocupat catedra de pian la conservatorul din București. Cred că modestia îi redusese în ochii lui valoarea muncii sintetizată în diplomă, numai la slujba de profesor la conservator. Avea desigur o timiditate, sau frica unui trac inexplicabil.

După război am plecat în provincie ca magistrat.

Ce destin va fi îndeplinit bietul Mișu, ca în viața lui să fie atît de tocat de dezastre, el, care n-a făcut altceva decît să muncească cu rîvnă pentru a deveni pianist.

GEORGE STRATULAT

VITRINA PUBLICAȚIILOR STRĂINE

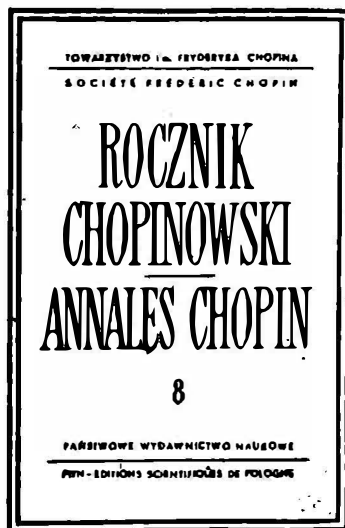
Pînă astăzi, volumul muzicologului american H. C. Robbins Landon rămîne cel mai impresionant omagiu și totodată cel mai complet instrument de cercetare științifică publicat cu prilejul bicentenarului nașterii lui Beethoven. Nu mai puțin de 256 de imagini (dintre care 100 în culori) reprezentînd portrete în ulei, tablouri, miniaturi, facsimile de pe acte, scrisori, caiete de conversație, compoziții în manuscris și tipărituri, articole, afișe, programe de sală ș.a., în cea mai mare parte inedite, oferă un prețios material bio-bibliografic asupra vieții și operei autorului „Eroicei”. Planul volumului definește clar intențiile lui H. C. Robbins Landon de a sluji o documentație vastă, inedită, adusă la zi, tuturor celor care doresc să cunoască nu numai pe Beethoven, ci întreaga epocă și societate: *Prefață, Introducere într-o iconografie beetho-*

Landon, H. C. Robbins. *Beethoven. Sein Leben und seine Welt in zeitgenössischen Bildern und Texten.* Zürich, Universal Edition, 1970, 400 p.

veniană, Ilustrații, Documente, Indice. Partea principală o dețin ilustrațiile — cu ample legende explicative — și documentele. Autorul a adunat materialele din R. F. Germania, Anglia, Franța, Austria, Italia, Elveția, Cehoslovacia și SUA, investigația apărîndu-ne de-a dreptul impresionantă (de la cele mai anonime colecții particulare pînă la marile muzee și arhive). Calitatea exemplară a ilustrațiilor (multe imagini în culori fiind pentru prima oară încredințate tiparului) îngăduie cercetări viitoare fără a se mai apela la originale. Alege-

rea celor mai concludente documente reprezintă actul de sinteză muzicologică al lui H. C. Robbins Landon pentru care trebuie să-i fim recunoscători (peste 200 de pagini). Texte în diferite limbi străine extrase din primele cronici muzicale asupra creației și vieții lui Beethoven pînă la discursul funebru al lui Grillparzer se alătură cronologic pentru a ne înfățișa dramatica existență a acestui „erou” al muzicii. Volumul *Beethoven* rămîne în același timp și o rară carte bibliofilă ce se răsfoiește cu interes de orice iubitor de frumos.

Rocznik Chopinowski — Annales Chopin. Vol. 8. Société Frédéric Chopin. Warszawa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1969, 158 p.

Ultimul volum al publicației periodice a Societății Fr. Chopin din

Varșovia însumează cinci studii aparținînd muzicologilor polonezi. Pe lângă obișnuitul referat de creștere a colecției (*Noi documente în colecția muzeului Societății Chopin* de Hanna Wróblewska) restul materialelor se referă la probleme de analiza formei. Remarcabilă ne apare contribuția științifică a Krystynei Wilkowska — Chominska asupra *Sonatei poloneze pentru pian în sec. XVIII*, arătîndu-se rădăcinile formei Chopiniene în creația precursorilor (îndeosebi a sonatelor lui Krystian Wilhelm Podbielski). Se urmăresc cu migală expresia și dinamica, ornamentica, expresia motivelor, elementele populare, forma de sonată etc. La preclasicii polonezi spre a se dovedi afinitățile lui